

טיב הקהילה

ראש השנה
א-ב תשד"ת תשפ"א

המסע לפי אופק דרושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הדרה"ג 6:05
מוצש"ק 7:16
ר"ת 7:51

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוק"ש א' 8:44 | סוק"ת א' 10:00
סוק"ש ב' 9:29 | סוק"ת ב' 10:30

המסע לפי שעון קיץ

גיליון מס':

533

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'
בנשיאות מורנו ורבנו הררה"צ
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב התחזקות

חדות ה' היא מעוזכם

ויראה, זקנים ונערים משער שבתו, לא היינו יכולים אפילו ללכת לבית הכנסת לשפוף שיח, ומי מדבר ממצב פרנסתם של אחינו בית ישראל, כמה פרנסות נתמוטטו והתדלדלו, כל העולם כולו התנודד למקצה ועד קצה, וכל אלו המאורעות נחרצו בראש השנה של השנה החולפת, היאך נוכל להישאר שלווים ושאננים בהגיע עוד ראש השנה.

כולנו שבורים ורצוצים, מצפים בכליון עיניים שהשנה החדשה שבאה לקראתנו לשלום תהיה שנה טובה ומבורכת, שנה שלא נדע עוד מצער ויסורים, שנה שתהיה מלאה בבשורות טובות ישועות ונחמות, כל זה תלוי אך ורק בראש השנה הבא עלינו לטובה, ומי לא נפחד ולא נבהל כהיום הזה, רק זאת נחמתנו בעינינו, שהקב"ה הוא מלך רחום וחנון, וברוב רחמינו וחסדיו ישקיף בצד לנו ויקבל את תשובתנו לרחמים ולרצון וישיענו, וכהמשך דברי רבי אמנון ממגנצא, "כי כשמך כן תהילתך, קשה לכעוס ונוח לרצות, כי לא תחפוץ במות המת, כי אם בשובו מדרכו וחיה, ועד יום מותו תחכה לו, אם ישוב מיד תקבלו".

יודעין שהקב"ה יעשה להם נס

אלא שלצד הפחד והיראה השורר ביום הזה, אסור לנו לשכוח כי יום זה הוא חג לה' אלוהינו, חלילה לנו להיתפס לעצבות ולזכרון כל שהוא, הן בנינו אנו לה' אלוהינו לעד ולנצח נצחים, אין לנו אלא להשליך את ירבנו על ה' אלוהינו, להיות סמוכים ובטוחים שיגור עלינו גזירות טובות ישועות ונחמות, מה לנו לפחד כאשר השופט הוא לא אחר אשר אבינו רועינו בכבודו ובעצמו, אין שום ספק שגם הוא רוצה בשבילנו את הטוב ביותר.

דברים נפלאים כתב בספר 'סדר היום' (סדר ראש השנה), לאחר שמרחיב לפרש את מהלך היום הגדול והקדוש של ראש השנה, ואת סדר התפילות המרוממות שכלל ישראל מתפללים ביום זה, הוא מוסיף וכותב כהלשון הזה:

"ובצאתו מבית הכנסת ילך לביתו וישמח ליבו ויבטח בהשם יתברך, ויקדש בלב שלם ובגפס חפצה, וירחק ממנו כל יגון ואנחה, שלא ליתן פתחון פה למקטרג כי אין לו מקום אלא במקום יגון ואנחה ומריבה וקטטה, וכן כתוב עליהם בדברי קבלה (נחמיה ח, י) 'קדוש היום לאלקינו ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם'. אלא צריך לשמוח בלבו ולהראות שמחה לכל כדי לסמות עינו של שטן. ויסדר שולחנו ויאכל, וישלח מנות לעניים ולאביונים כדכתיב (שם) אכלו משמנים וגו' ושלוח מנות לאין נכון לו".

אם כי הוא מזהיר את האדם שחלילה לא ימשך יותר מדי אחר האכילה והשתייה, ומסיים: "ונראה לי שבימים האלו אין ראוי לאכול ולשתות | הפשך בעמוד ב' <

ומלאכים יחפזו וחיל ורעדה יאחזו
לב מי לא נרעד ונפש מי לא תפחד בהגיע היום הגדול והקדוש הזה, היום בו כל בריות עוברים לפניו כבני מרון ונסקרים בסקירה אחת, ספרי חיים וספרי מותים פתוחים לפניו, כל אחד עובר בסך מי לשבט ומי לחסד, כל המעשים שעשה ופעל האדם במשך השנה כולם עולים וצפים באותו מעמד, הטובים והרעים, כל המחשבות וכל ההרהורים, שום דבר לא יסתר, אפילו מה ששכח כבר מזמן, אין שכחה מלפניו, וכמו שאנו אומרים בתפלה של הימים הנוראים: "אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם, לפניך נגלו כל תעלומות והמון נסתרות שמבראשית, כי אין שכחה לפני כיסא כבודך ואין נסתר מנגד עיניך".

רק מן ההתבוננות בפירוש המילות של הפיוט 'ונתנה תוקף' נתקפים אנו בפלצות ופחד, "ונתנה תוקף קדושת היום כי הוא נורא ואיום. ובו תינשא מלכותך, ויכון בחדס כיסאך, ותשב עליו באמת. אמת כי אתה הוא דיין ומוכיח ויודע ועד, וכותב וחותם וסופר ומונה, ותזכור כל הנשכחות, ותפתח את ספר הזכרונות, ומאלוי יקרא, וחותם יד כל אדם בו. ובשופר גדול יתקע, וקול דממה דקה ישמע, ומלאכים יחפזו, וחיל ורעדה יאחזו, ויאמרו הנה יום הדין, לפקוד על צבא מרום בדין, כי לא יזכו בעיניך בדין, וכל באי עולם יעברון לפניך כבני מרון".

כל הבריאה כולה עומדת למשפט ביום הזה, דומם צומח חי מדבר, כולם, אפילו המלאכים שרפי מעלה זוחלים ורועדים ביום הזה, אף על פי שכל אלו אינם בעלי בחירה כלל וכלל, ומלבד רצון קונם אינם עושים כלום, בכל זאת, בהגיע היום הגדול והקדוש הזה מתמלאים גם המה באימה ויראה ונתקפים בפחד ואימה מן הדין שנעשה ביום זה.

מה אנו מיה חיינו

מה נענה ונאמר אנו, בני אדם קרוצי חומר, הלא לב יודע מרת נפשו את כל החטאים והפשעים שנשכלנו בהם, אפילו המצוות שעשינו, מי יוכל להעיד על עצמו ולומר שהם היו בשלמות הראוי, הלא כל אלו יבואו היום למשפט צדק ואף יעלו על כף המאזניים, היאך נמצא מרגוע לנפשנו מגודל הפחד והיראה כאשר כל עתידינו תולה על בלימה.

די לנו רק להתבונן במאורעות של השנה האחרונה בכדי להבין את גודל השעה ואת עומק הדין שנעשה ביום זה, כמה אנשים שבשנה שעברה עדיין היו עמנו והתהלכו בתוכנו ועתה כבר אינם בארץ החיים, יסורים קשים וחולאים רעים שעברו על רבים מאחינו בני ישראל בארץ ישראל ובחוץ לארץ, ישיבות נסגרו על מנעול ובריה למשך חודשים ארוכים, תינוקות של בית רבן לא היו יכולים ללכת אל בית תלמודם לקנות תורה

טיב המערכת

יום דין או יום טוב?

אנו עומדים כעת בימי הדין - ימי ראש השנה, ועלינו להבין מה טיבם של ימים אלו, מצד אחד אלו ימי דין והכל חרדים מאימתם, ומצד שני מכירים אנו את הפסוק הנאמר על יום זה 'לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים.. כי קדוש היום לאדוננו ואל תעצבו כי חדות ד' היא מעוזכם', פסוק זה אומר לנו לכאורה לשמוח ובודאי שלא להיעצב, אז מהי אם כן הדרך הנכונה ביום זה?

מסופר על יהודי חשוב מיקירי עיה"ק ירושלים, שבעיצומו של יום הכיפורים ניגש אליו נכדו ואמר לו בשמחה 'סבא, נשאר רק עוד שלוש שעות עד סיום הצום', השיב לו זקנו: כמה חבל שנתורו רק עוד שלוש שעות ליום קדוש ונשגב זה! מובא ב'שפת אמת', כי בראש השנה עלינו להיות בשמחה גדולה מאוד, יותר מכל השנה, כי הרי הקב"ה דן את העולם, ואין דנים את האדם אלא בפניו, אם כן הקב"ה כביכול נמצא על ידינו, וכך אנו אומרים בפיוט 'ונתנה תוקף', 'וכל באי עולם יעברון לפניך כבני מרון', ומשום כך בראש השנה כמעט שאין מזכירים במפורש בקשות על גשמייות, כי מי שקרוב למלכות אינו חסר מאומה.

הבעש"ט הק' אומר שיום טוב של ראש השנה הוא יום שמחה, על כן אומרים 'שהחיינו', ועוד הובא משמו שהבכיה שבוכים הוא בכיה של שמחה על שהחיינו והגיענו לזמן הזה.

היוצא מדברים אלו שראש השנה הוא אכן יום שמחה, אמנם יחד עם זאת אנו זוכרים היטב כי יום זה הוא יום דין, אבל אנו שמחים את מבטחנו באבינו שהוא השופט אותנו, שיוציא לאור משפטינו, ובעיקר נזכור כי כל עיקר בקשתינו שנוכל להמשיך ולעבדו בלבב שלם, וכל מה שאנו רוצים ומבקשים הוא כדי שנוכל לקיים את רצונו ית"ש. והי"ד שזנכה לעבדו עבודה תמה, בשמחה וטוב לבב, ויתקבלו ברחמים וברצון כל תפילותינו.

(לפי טיב המעשים - ראש השנה)

ניתן לשפוע את שיחותיו של פורנו ורבנו שליט"א ◦ במספר מיוחד וישיור
באידיש: 073-2951321 ◦ בלשון הקודש: 073-2951320

טיב
ההודעות

למען שמו באהבה • כל מה שאנו שואלים בראש השנה הוא רק בזכות האבות

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים

כתב הטור בהלכות ראש השנה (סימן תקפב), "ותקנו להוסיף בברכת מגן זכרנו לחיים", וכוונתו על המנהג שאנו נוהגים בעשרת ימי תשובה להוסיף בברכה הראשונה של שמונה עשרה את נוסח הבקשה, "זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים למענך אלקים חיים".

אבל יש לעיין קצת מדוע קבעו לנו רבותינו לומר "זכרנו לחיים" באמצע ברכת האבות שהוא ברכה ראשונה שבתפלת שמונה עשרה, שהלא כבר נפסק בהלכה (שו"ע או"ח סימן קא סניף א) שאם לא כיוון כדבעי בברכה ראשונה לא יצא ידי חובת תפלה וצריך לחזור על תפלתו אף על פי שכיוון בשאר הברכות, ואם כן, מדוע זה קבעו לומר בו דברים שאינם ממין העניין כל כך היכולים לבלבל את הכוונה.

ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך

אלא יתכן לומר בזה טעם הגון, דהנה סדר התפילה הוא כך, שעוד קודם שמתחיל האדם בתפילתו אומר הפסוק (תהלים נא, יז) "ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך", שבזה מגלה האדם את דעתו כי הוא מצד עצמו אינו כדאי ואינו הגון לבא ולהתפלל לפני מלך מלכי המלכים, אפילו את כח הדיבור אין לו כראוי עד שאינו מעולה אפילו מן הבהמה הפחותה, כפי הנאמר בקהלת (ג, יט) "ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבלי", וכדפירש המהרש"א (ברכות ל:) שמעלת האדם על הבהמה הוא כח הדיבור, ואילו כאן כשנעמד האדם להתפלל הוא מגלה דעתו כי אפילו כח זה אינו בידי, ואין לנו להישען על כוחנו אלא על אבינו שבשמים שהוא יפתח את שפתינו להתפלל לפניו.

לאחר הקדמה זו פותחים בתפלה כשמיד עם תחילת הברכה מזכירים את האבות הקדושים, אברהם יצחק ועקב, שהיו אלו שהכינו במלכות שמים ופרסמו אלקותו יתברך בכל קצוי ארץ, לאחר מכן מתחילים לסדר את שבחי של מקום, "הא-ל, הגדול, הגיבור והגורא, א-ל עליון, גומל חסדים טובים וקונה הכל", שמכל אלו השבחים כאשר מתבוננים אנו בגדלות הבורא יתברך שמו מבחינים אנו בשפלות עצמנו ובאפסותנו עד כמה איננו ראויים לדבר וחצי דבר.

ברם, לאחר מכן שוב מזכירים אנו את האבות, "חזוכר חסדי אבות", דהיינו שכבר מצאנו איזה זכות שמחמתה דומה לנו כי ראויים אנו לזכות לטובה, ואפילו שאנו מצד עצמנו איננו ראויים לכולם אבל יש לנו איזה זכות מחמת אבותינו שפרסמו את שמו בעולם ומבקשים אנו מאת הבורא ית"ש שיזכור את זכות האבות לנו, בניהם אחריהם.

אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים

אך מיד אחר כך חוזרים אנו בנו ואומרים "למען שמו באהבה", דהיינו שסוף דבר ואחר הכל מגלים אנו דעתנו שוב כי אין לנו שום זכות עצמית ואפילו לזכות אבות איננו ראויים, אלא כל מה שאנו מבקשים הוא רק 'למען שמו באהבה', ואילו אנו איננו ראויים לכולם.

כך נמצא שסוף כל סוף כאשר מגיע האדם לכלל הכרה זו הרי שהגיע לתכלית הביטול, וכאומר אינני שווה כלום ומכיר אני שאין שום דבר ושום זכות בעולם מלבד הזכות של 'למען שמו באהבה'.

השתא מובן שפיר מדוע קבעו חז"ל לבקש דווקא עתה ובמקום זה את בקשת 'זכרנו לחיים', כי רק כאשר מגיע האדם להכרה זו שאין לו שום זכות מצד עצמו ואפילו דקה מן הדקה, רק כאשר הגיע להבנה זו שאין עוד מלבדו, אזי יכול הוא כבר לבקש מאת השי"ת שיזכרו ויכתבו בספר החיים, כי הרי הכל הוא למען שמו באהבה, הכל הוא רק למען השי"ת, ולכן שפיר עבדינו שמבקשים אנו במקום זה "זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים למענך אלקים חיים".

(בנין יעקב)

יותר מדאי, אלא פחות מן השיעור, כדי שלא יקל ראשו מתוך אכילתו, וישב באימה ויראה ולא יסיר דעתו מן הדין והחשבון".

כיוצא באלו כבר כתב רבינו ה'טור' (סימן תקפא) בשם רבותינו ז"ל (ירושלמי ראש השנה ז): ומבאר את השמחה הגדולה שצריכה לשרור בימים אלו, וכה כתב בקדשו: "ורוחצין ומסתפרין, על פי המדרש, אמר רבי סימון, כתיב (דברים ד, ז) 'כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו', רבי חנינא ורבי יהושע אומרין, איזו אומה כאומה זו שידעת אופיה של אלוקיה, פירוש, מנהגיו ודיניו, שמנהגו של עולם אדם שיש לו דין לובש שחורים ומתעטף שחורים, לפי שאינו יודע איך יצא דינו, אבל ישראל אינן כן, לובשים לבנים ומתעטפים לבנים ואוכלין ושותין ושומחין בראש השנה, לפי שידועין שהקב"ה יעשה להם נס, לפיכך נוהגין לספר ולכבס בערב ראש השנה ולהרבות מנות בראש השנה".

עוד כתב רבינו ה'טור' (בסימן תקצז): "ואוכלין ושותין ושומחין - ואין להתענות בו כלל, ונראין דברי רבינו האי שכתב, יפה הוא שלא להתענות, שכן אמרו פרנסי ישראל הראשונים לישראל - לכו אכלו מעדנים ושתו ממתקים" עד כאן לשונו. דהיינו שהיו פרנסי ישראל מזרזים את העם לאכול ולשתות ולהתענג בתענוגים ביזמא דראש השנה, בהמליצם על כך את מאמר הפסוק שאמר עזרא הסופר לישראל (נחמיה ח, י): "לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו, כי קדוש היום לאדונינו, ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוכם".

וביאר הרה"ק הישמח ישראל מאלכסנדר ז"ע בשם הצדיקים הקדושים מלעכאוויטש ומוורקא ז"ע, כי השמחה הגדולה שישנו בראש השנה, הוא מתוקף האמונה שמאמינים בני ישראל בהקב"ה ובטוחים בו שיוציא כאור משפטם לחסד ולרחמים, אף על פי שמצד מעשיהם הם יודעים שאינם ראויים לזה כל כך, כי אין בידם די מצוות ומעשים טובים שיוכלו לבטוח עליהם בדינם, בכל זאת סמוכים ובטוחים בהשי"ת שירחם עליהם כרחם אב על בנים, האמונה הזאת מעוררת שמחה גדולה בשמי השמים העליונים וגורם שיתהפך עליהם מדת הדין לרחמים רבים, וזהו 'חדות ה' היא מעוכם', דהיינו האמונה שבטוחים בני ישראל בהשי"ת הוא עצמו גורם להשמחה הגדולה.

כי קדוש היום לאדונינו

ובספר הק' 'אור המאיר' ביאר על פי המאמר הידוע של הבעש"ט הק', שפירש את הפסוק (תהלים קכא, ה) 'ה' צלך - דהיינו שהקב"ה נוהג עם האדם באותם המידות שהוא עצמו מתנהג, כמו הצל שמעתיק את אותם התנועות של האדם, לפיכך כותב ה'אור המאיר', שבראש השנה אסור להיות בעצבות חלילה, כי אם בשמחה וחדווה, וכאשר האדם מתנהג בשמחה אזי הוא גורם שגם הקב"ה יתנהג עמו בשמחה ומשפיע עליו שנה טובה ומבורכת בכל מילי דמיטב. בפרט לאחר שהיום הזה הוא יום ההמלכה של הקב"ה, ואין זה נאה להתנהג לפניו יתברך בעצבות באותו היום שממליכין אותו, אדרבה אם ישמח ויעזב בהשי"ת על שביום זה נתגדל ונתקדש שמו הגדול בעולם ונותנים לו כתר מלוכה, בוודאי ישיב לו הקב"ה בשמחה על שמחתו.

ולכן צויה נחמיה לבני ישראל לשמח בראש השנה, ואמר להם 'לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו', ומדוע - 'כי קדוש היום לאדונינו', היות שהיום הזה גדול וקדוש להשי"ת, שבו תינשא מלכותו ומתחדש המלוכה שלו, לפיכך - 'ואל תעצבו', אל תהיו אתם בעצבות ואל תגרמו לפניו עצבות חלילה, 'כי חדות ה' היא מעוכם', כי השמחה והחדווה שיש לפני הקב"ה הוא ממכם, בכוח השמחה שאתם מעוררים בעולם ושומחים במלכותו יתברך שמו, ועל כן בוודאי תהיו ששים ושומחים ביום הזה שהוא יום תחילת מעשיו.

אין לנו מלך אלא אתה

מרגא ורבנא ה'חתם סופר' ז"ע (תורת משה - דרוש לכ"ז אלול תקצ"ה) הוסיף בדרך זה ואמר עוד, כי כאשר האיש ישראל משליך את נפשו מנגד בעבור כבוד השי"ת, הוא עוזב את החשבונות שלו עצמו, ובמקום שיתעצב בכי ותחנונים על נפשו ויעשה כל מיני השתדלויות לצאת זכאי בדינו, הרי הוא מתעלם מזה עד שאין זה תופס מקום אצלו, בבחינת יעבור עלי מה, ותחת זאת הוא בוחר לשוש ולשמח בשמחתו של הקב"ה על יום גינוסאי שלו (יום גינוסאי - יום שמעמידים בו את המלך), אין שום ספק שדבר זה מעורר רחמים על ישראל הרבה יותר מכמה וכמה תעניות, כי כאשר רואה הקב"ה שבני ישראל אינם חסים על חיי עצמם, כל דאגתם הוא רק שיתגדל ויתקדש שמה רבה - וימליך מלכותיה, בזכות זה הקב"ה מתמלא עליהם רחמים ומרחם עליהם והופך עליהם מדת הדין לרחמים.

עוד אמר ה'חתם סופר' (תורת משה ר"ה - ד"ה לחזות בנועם) לבאר את פשר השמחה הגדולה בראש השנה, והוא השמחה על שביום זה מתעוררים כל בית ישראל למגדול ועד קטן, צדיקים וגם פחותים, ומתקבצים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות לשפוך שיח לפני המקום ברוך הוא, ואף על פי שכל אחד מהם יש לו כוונה אחרת והשגה אחרת מדוע הוא בא לבית הכנסת ומדוע הוא מתפלל כל כך, אולם בסופו של דבר מתגדל ומתקדש כבוד שמים בעולם מכן, ולכן כל מי אשר כבוד אלוקיו יקר בעיניו צריך לשמח בשמחתו של השי"ת.

וזהו אם כן הפירוש 'אל תעצבו כי חדות ה' היא מעוכם', כלומר, בראש השנה אסור להיות בעצבות כלל, מאחר שהקב"ה עצמו שמח ביותר בראותו את בניו אוהבים מתקבצים, כל אחד באשר הוא שם, ובאים לביתו להתפלל ולעשות תשובה, אזי שמחים אף אנו בשמחתו של הקב"ה.

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

יעזור השי"ת שנזכה באמת לשנה טובה ומבורכת, להיכתב ולהיחתם בספרן של צדיקים גמורים יחד עם כל בית ישראל הקטנים עם הגדולים, שנת גאולה וישועה, פרנסה וכלכלה, שנה שתכתבו לחיים טובים, שנה שתעצור המגפה והמשחית מעלינו ומעל כל עמך בית ישראל, ועיקר העיקרים שאנו מבקשים ומצפים עליו תמיד, שיופיע עלינו הקב"ה בהדרו ויגאלנו לציון ברנה, ויאתיו כל לעבדך ויברכו שם כבודך, וישמעו רחוקים ויבואו ויתנו לך כתר מלוכה.

הלכות ראש-השנה שחל להיות בשבת

כתב ע"י הר"ר מאיר רבינוביץ שליט"א

א. בערב יום טוב בהדלקת הנר מברכים אקב"ו להדליק נר של שבת ויום טוב (סי' תקפ"ד ומ"ב סקמ"ח).

ב. יש מקומות שאין אומרים לכה דודי כשחל יום טוב בשבת, רק מזמור שיר ליום השבת אומרים (שע"צ תפ"ח סק"א).

ג. ויש נוהגים להתחיל מזמור הבו לה', ואומרים אנה בכת, ולכה דודי ב' חרוזים הראשונים, שהם שמור וזכור ולקראת שבת, וב' חרוזים אחרונים, שהם ימין ושמאל ובואי בשלום (מס"א סי' תרכ"ה ואלף למען סקנ"ו).

ד. בתפילת מעריב קודם תפילת שמונה עשרה, אומרים הפסוק ושמרו, ואח"כ הפסוק תקעו בחודש שופר וגו' (תקפ"ב מ"ב סק"א ומס"א ס"ב).

ה. נוהגים לבכות ולהוריר דמעות בתפילת ראש השנה אף כשחל בשבת (מס"א תקפ"ב סכ"ח).

ו. הש"ץ מתחיל ויכולו בככל לילי שבת (מס"א תקפ"ב סכ"ח).

ז. בברכת מעין שבע אומרים המלך הקדוש, וחותרם בשל שבת לבד (תקפ"ב ס"א), והטעם, משום שעשוי הם ימי דין שהקב"ה יושב ודן כל העולם ומראה מלכותו וממשלתו שהוא בכל משלה (לבש ס"ב).

ח. אם טעה ואמר הא-ל הקדוש, יש דעות באחרונים אם צריך לחזור, ודוקא אם סיים הברכה, אבל אם נזכר קודם שסיים, יתחיל מן המלך הקדוש (מ"ב סק"א), ואומרים מזמור לדוד כבכל שבת (מס"א ס"ב).

ט. בשבת אומרים, זכרון תרועה (תקפ"ב ס"ב).

י. בדיעבד אם אמר בשבת יום תרועה וסיים הברכה, אינו חוזר (מ"ב סק"ט).

יא. בקידוש אומר ויכלו, ואם שכח לומר ויכלו בשעת קידוש אומרו באמצע סעודה על הכוס (רע"א סי' מ"ב סקמ"ה).

יב. צריך לומר בקידוש 'את יום השבת הזה ואת יום הזכרון הזה', וכן בחתימה 'מקדש השבת וישראל ויום הזכרון', לא הזכיר שבת כלל באמצע לא יצא אף אם חתם גם בשל שבת (תפ"ו מ"ב סק"ג, שר"ע הר"ג).

יג. אם הזכיר באמצע שניהם, ובסיום רק אחד מהם, דהיינו שחתם רק בשבת או רק בשל ראש השנה אינו חוזר (מ"ב סק"ו ושר"ע הר"ג).

יד. וה"ה כל זה בתפילה, כשצריך לחזור חוזר לוואתה בחרתנו, ואם עקר רגליו חוזר לראש התפילה (תפ"ו ס"א ומ"ב ובז"ל, שר"ע הר"ג ס"ג).

טו. לא יחתום מקדש ישראל והשבת והזמנים, לפי שהשבת היא קדושה מאליה שלא על ידי ישראל (שר"ע הר"ג ס"ג).

טז. בין בחול בין בשבת אין לומר באהבה מקרא קודש, כי תרועה מורה על דין ואין אהבה בדין, רק יום תרועה מקרא קודש (תקפ"ב מ"ב סק"ו ומס"א ס"ב).

יז. בשחרית אומר הכל יודוך וגו' כבכל שבת (מס"א תקפ"ד ס"ט).

יח. בשבת אין להאריך בפיוטים ותפלות יותר מחצות (תקפ"ד ס"א ומ"ב סק"ה).

יט. בשבת אין אומרים אבינו מלכנו, והטעם, שאין שואלין צרכים בשבת (תקפ"ד ס"א ומ"ב סק"ה).

כ. יש מקומות שאין אומרים בשבת בשעת הוצאת הספרי תורה י"ג מידות, ורבים נהגו לאומרים אף כשחל בשבת (מס"א תקפ"ד ס"ט).

כא. כשחל יום טוב בשבת מותר להוסיף על שבעה קרואים כמו בשאר שבתות השנה, דכי בשביל שניתוסף בו קדושת יום טוב נגרע ממנו המעלה דשאר שבתות (תפ"ב ס"א ומ"ב סק"ו).

כב. בברכת הפטורה מזכיר של שבת ויום הזכרון וכן בחתימת הברכה (מס"א תקפ"ד ס"ט).

כג. נוסח מי שברך לחולה הוא בדרך שאומר בחול, וא"צ

לומר יו"ט הוא מלזעוק, ואף אם חל בשבת א"צ לומר שבת הוא מלזעוק, כיון שהיום הוא יום דין (מס"א תקפ"ד סכ"ח).

כד. חל ר"ה בשבת, אומרים יקום פורקן ומי שברך לקהל, ואין אומרים אב הרחמים (מס"א תקפ"ד סכ"ח).

כה. יום טוב של ר"ה שחל להיות בשבת אין תוקעין בשופר (תקפ"ח ס"ח), וטוב ללמוד הלכות שופר (לקט ישור עמוד קכ"ה).

כו. בשבת שאין תוקעין, אומרים בתפילת מוסף היום הרת עולם, אבל לא ארשת (תקפ"ב ס"א).

כז. בתפילת מוסף לא די בהזכרת שבת בלבד באחד מהברכות, אלא גם אמירת הפיסקא 'את מוספי יום השבת ויום הזכרון הזה נעשה לפניך' וכו' מעכבת, ולכן בין לא הזכיר של שבת כלל וכן הזכיר של שבת בחתימת הברכה או באחד מהמקומות שמזכירים של שבת, אך לא הזכיר של שבת בפיקסא 'את מוספי' וכו', אם נזכר קודם סיום ברכת מקדש השבת וישראל, וכו', אומר שם ואת מוספי יום השבת ויום הזכרון הזה נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות צונן', ואם לאחר החתימה, גומר הברכה ואומר זה בין ברכה לברכה, ואם נזכר אחר כך, אומר זה בתוך אחת מברכות זכרונות שופרות ורצה', או גם לפני השתחיל 'מודים', גם בשכח לגמרי להזכיר של שבת די באמירה זו גם לגבי לצאת ידי חובת עצם הזכרת שבת (קיצור הל' מעידים להגרש"ד).

כח. בקידוש היום אומר פסוקי שבת כבכל השבתות, ואח"כ אומר הפסוק וידבר משה וגו' ויש מוסיפים הפסוק תקעו בחודש שופר וגו' ואח"כ ברכת היין (מס"א תקפ"ד ס"א).

כט. במנחה אחר ובא לציון, אומרים ואני תפילתי, ומציאין ס"ת ואומרים בריך שמיא וכו' ואין אומרים י"ג מידות ותפילה של שעת הוצאת ס"ת, והש"ץ אומר גדלו וקורין שלשה בפ' האזינו, ואחר שמחזירין הס"ת למקומו אומר חצי קדיש, ואחר התפילה א"א אבינו מלכנו וגם א"א צדקתך צדק, רק אחר התפילה אומר קדיש שלם (מס"א תקפ"ח ס"א).

ל. אוכלים סעודה שלישית כבכל שבת, ולכתחילה טוב יותר שיאכל קודם זמן מנחה קטנה, שאז יוכל לאכול ולקבוע סעודה כמה שירצה, ולאחר זמן מנחה קטנה לכתחילה יזהר שיאכל רק מעט פת כדי שיאכל בלילה לתאבון (תקפ"ט ס"א ומ"ב סק"ח).

לא. וי"א שיחלק סעודתו לשנים וינח מעט בין שני הסעודות, ויאמר מזמור לדוד ה' רועי וכו' (מס"א תקפ"ד ס"ד).

לב. ואם זמנו בהול וא"א לו לחלק סעודתו או ששכח לעשות כן, יש לו לאכול מיני תרגימא מה' מינים שי"א שיוצא בכך (מס"א תקפ"ד ס"ד).

לג. אם חל יום ראשון בשבת, אומרים שהחיינו, בשופר ביום שני, אפילו לכתחילה בלא בגד חדש ופרי חדש (תד" ס"ג ומ"ב סק"ו).

לד. בברכת המזון אומר רצה והחליצנו, ואח"כ יעלה ויבא, מפני ששבת הוא תדיר, וק"ל בכל מקום תדיר קודם, ובדיעבד אם החליף בודאי יצא (קפ"ח ס"ה ומ"ב סק"ה).

לה. שכח ולא הזכיר רצה או יעלה ויבא, אם נזכר אחר שאמר תיבת ברוך אתה, פשוט דחוזר לומר רצה והחליצנו או יעלה ויבוא ואומר אח"כ ובנה ירושלים וכו' (מ"ב סק"ב).

לו. ואם נזכר אחר שאמר כבר ברוך אתה ה', מהנכון שיסיים תיכף למדני חקיך כדי שלא יהיה השם לבטלה והוי עדיין כלא סיים הברכה, וחוזר לרצה (מ"ב סק"ב).

לז. חתם ובנה ירושלים והתחיל הברכה של הטוב והמטיב, אם אמר בא"י א-להינו מלך העולם בלבד ולא התחיל הא-ל אבינו וכו' אם שכח רצה, מסיים, שנתן שבתות למנוחה לעמו ישראל באהבה לאות ולברית ברוך אתה ה' מקדש השבת, ואם שכח יעלה ויבוא, מסיים, אשר

נתן ימים טובים לעמו ישראל את יום הזכרון הזה בא"י מקדש ישראל ויום הזכרון, ואם שכח שניהם, מסיים, שנתן שבתות למנוחה לעמו ישראל באהבה לאות ולברית וימים טובים לעמו ישראל את יום הזכרון הזה בא"י מקדש השבת וישראל ויום הזכרון, ואח"כ אומר ברכת הטוב והמטיב (ס"ט).

לח. אם שכח של שבת לבד אומר רק אשר נתן שבתות למנוחה, וכן בשכח של יום טוב לבד אומר אשר נתן ימים טובים לעמו ישראל וכו' (מ"ב סק"ט).

לט. אם שכח והתחיל ברכת הטוב והמטיב, ואמר בא"י אמ"ה הא-ל וכו' [היינו שאמר המילה 'הא-ל'], אם שכח רצה חוזר, [ובסעודה שלישית של שבת אינו חוזר (ס"ח)], ואם שכח יעלה ויבוא מחלוקת הפוסקים בראש השנה אם חוזר (מ"ב סק"ט), וי"א דביום אינו חוזר ומברך דספק ברכות להקל, רק אחר ברהמ"ז יאמר כל הנוסח יעלה ויבוא, ובשו"ע הרב פסק דבלייל ר"ה חוזר ובוים אינו חוזר (אלף המגן תקפ"ג סק"ט).

מ. אסור להכין מיום טוב ראשון ליום טוב שני אפילו בשני ימים של ר"ה (תק"ג ס"א), וכ"ש דבשבת אסור להכין לסעודת יום טוב (מ"ב ס"ב סק"א), ואפילו דבר שאינו מלאכה רק טרחא בעלמא, כגון הדחת קערות וכדומה מיו"ט לחבירו ג"כ אסור, ויש להמתין עד אחר צאת הכוכבים (תק"ג מ"ב סק"א).

מא. אסור להכין הספר תורה משבת ליו"ט, דהיינו להעמיד הס"ת בפרשה שיקראו בה למחר ביום טוב (תרי"ז מ"ב סק"ה).

מב. ביום טוב שחל במו"ש, אסור לעשות שום מלאכה קודם שיבדיל בתפילה, ואם רוצה לעשות מלאכה אוכל נפש ולא הבדיל עדיין בתפילה, אומר ברוך המבדיל בין קודש לקודש בלא שם מלכות, ומותר במלאכה, אבל לענין טעימה אסור, אפילו הבדיל בתפילה שאמר ותודיענו, עד שיקדש כד"ן (רצ"ט סי' מ"ב סק"ו).

מג. נשים שאינן מבדילין בתפילה, יש ללמזן שיאמרו 'המבדיל בין קודש לקודש' קודם שיעשו מלאכה (ס"ט).

מד. יום טוב שחל להיות במוצאי שבת אומר באתה בחרתנו, ותודיענו, והוא דוגמת אתה חוננתנו שמזכירין במוצאי שבת בברכת אתה חונן, וע"כ דינו ג"כ כאתה חוננתנו שאם טעה ולא אמרו אין מחזירין אותו שיכול לומר אח"כ קידוש על הכוס ושם נזכר הבדלה (תצ"א ס"ב ומ"ב סק"ו).

מה. אם לא אמר ותודיענו וטעם אז אחר התפילה קודם שאמר הקידוש של יקנה"ז, צריך להחזיר לראש התפילה כמו במוצאי שבת (רצ"ד ביה"ד ר"ה ואם טעה).

מו. סדר הקידוש בליל ב' דראש השנה שהוא במוצאי שבת, יקנה"ז, דהיינו בתחילה ברכת היין, וקידוש, ונר דהיינו ברכת בורא מאורי האש, והבדלה, וזמן (תצ"א ס"א ומ"ב סק"ו).

מז. אין מברכין על הבשמים בכל מוצ"ש ליו"ט (מ"ב סק"ג), דענין הבשמים הוא כדי להשיב את הנפש שכואבת על הנשמה היתירה שניטלה ממנו אחר שבת, וביז"ט שחל במו"ש אין מברכים לפי שיש מאכלים טובים מיישבים דעתו כמו בשמים (תצ"א מ"ב סק"ג).

מח. ואף שנהגו הנשים שלא לשתות מכוס ההבדלה, מ"מ כוס יקנה"ז שאני, ואין לחוש לכך, דההבדלה טפלה לקידוש (הל"ש מעידים פ"ט).

מט. אין לנהוג בכוס זו כמו בכוס הבדלה דעלמא שממלאין אותה על כל גדותיה שישפך היין (הל"ש שם, עיי"ש הטעם).

נ. תשל"ך בראש השנה, כשחל יום א' בשבת נוהגים שהולכין ביום השני לנהר (תקפ"ג מ"ב סק"ח).

נא. ואסור לטלטל השופר בשבת, אם לא לצורך גופו ומקומו (תקפ"ח ס"ה).

טיב התחזקות

בכולהון איחרטנא בהון

תשובה - וידוי חרטה ועיובת החטא

הנביא ישעיה אומר (נה, ו): "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב", ואמרו על זה בגמרא (ראש השנה יח.), שהפסוק מכוון לעשרה ימים שבין ראש השנה ויום הכיפורים, שהימים האלה מסוגלים ביותר לקבלת התשובה, וכמו שכתב הרמב"ם בהלכות תשובה (פ"ב ה"ו): "אף על פי שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרה הימים שבין ראש השנה ויום הכפורים היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד, שנאמר דרשו ה' בהמצאו".

ממשיך הרמב"ם (הלכה ז) וכותב: "יום הכפורים הוא זמן תשובה לכל, ליחיד ולרבים, והוא קץ מחילה וסליחה לישראל, לפיכך חייבים הכל לעשות תשובה ולהתודות ביום הכפורים, ומצות וידוי יום הכפורים שיתחיל מערב היום קודם שיאכל, שמא יחנק בסעודה קודם שיתוודה, ואף על פי שהתוודה קודם שיאכל חוזר ומתוודה בלילי יום הכפורים ערבית, וחוזר ומתוודה בשחרית ובמוסף ובמנחה ובנעילה". ומסיים הרמב"ם: "הוידוי שנהג בו כל ישראל - אבל אנתנו חטאנו - והוא עיקר הוידוי".

הכלל העולה מתוך הדברים, שהימים האלו הם ימים המסוגלים לתשובה, וכל אחד ואחד מחויב לעשות תשובה מעולה על כל מה שחטא או פגם, וסדר התשובה - כפי שמתבאר ברמב"ם ובשערי תשובה לרבינו יונה (שער א, יט) - כולל בתוכו שלשה עניינים, ואלו הם: וידוי, חרטה, עזיבת החטא.

השל"ה הק' כותב (מסכת יומא פרק ג' מצוה נב), כי שלוש התנאים האלה של תשובה, שהם בבחינת 'החוט המשולש', מרומזים בתוך הפסוק 'כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו' (דברים ל, יד): 'בפיו' - היינו וידוי בפה, 'בלבבך' - זוהי החרטה בלב, 'לעשותו' - הוא מעשה התשובה, כלומר, עזיבת החטא ותיקון הקלקול ושלא ישוב לכסלה עוד, וראה שם באריכות גדול כיצד ביאר כל חלק מחלקי התשובה.

מצאנו כאן שהחרטה הינה יסוד מיסודי התשובה, וחרטה הכוונה שיתמלא לבו ברגשי חרטה וצער על החטאים עליהם עבר, וכפי שמבאר היטב בספר 'אורחות צדיקים' (שער החרטה - שער י"א) וזה לשונו: "החרטה - הוא שעושה אדם דבר וחוזר בו ומתנחם על המעשה. היא דרך ישרה מאד לענין התשובה, כי מי שחטא ומתחרט, כאילו לא חטא. ואי אפשר לשוב בלא חרטה, פירוש - לעולם לא יתכפרו עוונותיו אם אינו מתחרט עליהם. גם התפילה אינה מקובלת זולתי החרטה, כי איך יאמר 'סלח לנו אבינו כי חטאנו', כשאינו מתחרט על חטאינו?"

ומסיים שם ה'אורחות צדיקים' בקריאה נוקבת ומהדהדת: "בן אדם! שוב בעוד שהחרטה שלך, ואל תאחר עד בואך לקבר, כי אז תהיה מתחרט ואין תקנה לחרטה ההיא".

עד היכן מגעת עומק החרטה

כבר נודע על אחד הצדיקים שבא אליו אחד לבקש הימנו דרך תשובה ותיקון על חטאיו, וביקש אותו אדם לידע מהו חרטה, ועד כמה צריכה להגיע עומק החרטה, השיב לו הצדיק על כך בדרך משל ומליצה.

מעשה בסוחר שנטל עמו כמה קרנות מלאות סחורה והועיד את פעמיו לעבר היריד השנתי, ירד ידוע שאליו באים אנשים מכל הסביבה, הקרובה והרחוקה, וקונים שם סחורות מכל המינים ומכל הסוגים, דרכו של מיודעו הסוחר אצה לו והצליח להגיע אל היריד יום שלם לפני הזמן המיועד, מזלו הטוב של הסוחר דגן עמדה לו, ותיכף לאחר שהגיע למחוז חפצו לשלום התקדרו השמים בעבים וגשמי זלעפות החלו נמטרים על פני הארץ, כל הדרכים המובילות אל היריד השתבשו ושאר כל הסוחרים יחד עם סחורותיהם נותרו הרחק מאחור.

באין סחורה אחרת התנפלו כל האנשים על מרכולתו של מיודעו ובקשו לקנותו ממנו במיטב כספם, אולם הוא הבין את גודל השעה וסירב להם, למה לו למה, מוטב ימתין יום נוסף, הביקוש יעלה ויחד עמו התמורה שיוכל לבקש על סחורתו, חבל לפספס כזה הזדמנות פז, בעיני רוחו כבר ראה את הכסף הרב המשתלשל אל תוך כיסו.

למחרת כבר חיכו לו הכול בקוצר רוח, ממתינים שכבר יואיל בטובו למכור להם, אלא שתיכף עם הבחינו בביקוש העצום התגבר בו תאוות הממון והודיע לכל הציבור כי החליט להמתין יום נוסף, מחר יעלה המחיר עשרות מונים, לא הועילו הפצרות ההמון, הוא באחת ומי ישיבנו, פשוט לא היה מאושר ממנו באותם ימים, כל כולו מרוגש מן ההזדמנות החד פעמית שנפלה בחלקו להתעשר בעושר רב.

כך עברו עליו עוד כמה ימים בהם הוא עומד בסירובו ומשתעשע בחלומות נעימים, אבל דבר אחד הוא לא שם לב, בינתיים יצאה השמש בגבורתו ושלחה את קרניה החמימות לכל עבר, הדרכים התייבשו וחזרו לתקינותם, לא עבר אלא זמן מועט וגדודים גדודים של סוחרים החלו פושטים על היריד מושכים אחריהם עגלות גדושות בסחורה עד להתפקע, המולה של ירד החלה להישמע מכל עבר.

בין רגע ירדה קרנו של הסוחר שלנו פלאים, כולם זנחו אותו ואת סחורתו לטובת האחרים, הוא נותר בצד עומד מבויש עם סחורתו, אף אחד כבר לא צריך את טובותיו, השוק מוצף כולו בסחורה לא פחות טובה ממנו ובמחירים השווים לכל נפש, מכל חלומותיו לא נותרו כי אם מפח נפש ועגמת נפש.

וכי יוכל אי מי לשער את הצער והחרטה של אותו סוחר, יסורי החרטה מפלחים את ליבו, הוא מתבייש מעצמו ומביש מזלו, אילו רק לא היה עובר עליו רוח של שטות ולא היה מתעקש עד הסוף, לו היה מוכר את סחורתו ביום האתמול עתה הוא כבר היה עשיר מופלג, כיצד לא השכיל לראות את הנולד ובמו ידיו החמיץ את הזדמנות חייו.

זהו חרטה אמיתית, וזהו גם מה שאמר ה'אורחות צדיקים': "בן אדם! שוב בעוד שהחרטה שלך, ואל תאחר עד בואך לקבר, כי אז תהיה מתחרט ואין תקנה לחרטה ההיא".

טיב המעשיות

קחו עמכם דברים ושובו אל ה'!

שובה ישראל עד ה' אלקך, כי בשלת בעוונך. קחו עמכם דברים ושובו אל ה', אמרו אליו כל תשא עוון

וקח טוב תמורת שבת שובה - וזשע"ד, ג-ב

פירש רש"י על אתר המכוון כלפי שמיא לעילא: "מעט מעשים טובים שבידינו קח בידך, ושפטנו אחריהם. וכן דוד אומר (תהלים יז, ב) מלפניך משפטי יצא, עיניך תחזינה מישרים".

ואילו בפירוש הרד"ק מפרשו כלפי האדם לתתא: "קחו עמכם דברים. איני שואל מכם בתשובה לא כסף וזהב, ולא עולות, אלא 'דברים' טובים שתתוודו בהם עונותיכם. ושובו אל ה', בכל לבבכם, ולא בשפתיים בלבד" ע"כ.

ותתפלל אל ה'

התבוננתי לאחרונה כמה גדול כוחה של תשובה, בעקבות מקרה מדהים שארע בביתו של אחד ממכרי, איש יהודי אמריקאי המבקר אצל אמו הזקנה מפעם לפעם כאן בארץ הקודש, ונכנס בכל פעם לברכה.

יהודי זה דר במחוז מרוחק שבעיר 'לוס אנג'לס' באמריקה הרחוקה, שם בין הגויים הרבים, ובתוככי שפלות הבלי עולם הזה לא מצאה נשמתו מקום התעלות... והיה הבית 'רופף' ברוחניות רח"ל, הבנים ירדו אט אט מדרך ישראל סבא, התחברו עם חבריהם שבשכונה, ריקים ופוחזים, עד שעזבו לגמרי את היהדות ופרקו מעליהם עול תורה ומצוות.

כשהיה אביהם היקר מבקר לעתים בבית הזכיר את בניו בכל פעם, בשאלתו מה ניתן עוד לעשות כדי להשיבם בתשובה? אך תקופה ארוכה לא עלתה עדיין תרופה למכתם.

והנה לאחרונה הגיע אלי האיש לביקור, ולהפתעתי הגדולה הביא עמו את בניו היקרים, והנה רואה אני לפני בחורים גדולים הנראים כבני ישיבה לכל דבר, במגבעות ופאות וציציות וכו'. - האב הציג את בניו בפני בהתרגשות גדולה, ואמר: הנה מן השמים זיכו

אותנו במתנה גדולה ויקרה! שהבנים שבו בתשובה שלמה! והנה עתה לומדים הם בישיבות טובות כבחורים מן המניין!

לשאלתי, כיצד חל מפנה עצום שכזה? סיפר האיש, שיש לו כאן בירושלים עיה"ק אמא צדקנית שתחי לאויש"ט, שלא הסכימה בשום אופן עם מצב נפילתם ונשירתם של נכדיה היקרים! ולפיכך החלה ללכת מדי יום ביומו אל 'הכותל המערב' בתפילות ובתחנונים להשיב לב הבנים בתשובה שלמה! היא קרעה שם שערי שמים! [ובלשונה: 'מ'גייט צו רייסען די שטיינער פון כותל...], היא לא הפסיקה את תפילותיה ותחנוניה, עד שהתקבלו תפילותיה ושבו הבנים בתשובה שלמה!

ולא זו בלבד, אלא שבעקבות חזרתם בתשובה של הבנים, כל הבית התחזק מאוד ביהדות, ואף האב עצמו התחזק בעקבות בניו, ואינו מפסיד אף תפילה אחת בציבור, והצטרף לשיעור דף היומי. ובשבת קודש אחר הצהריים הולך האב עם בניו לבית המדרש, ומתענגים יחדיו בתלמוד תורה כמה שעות!

ולמדתי מטיב עובדא יקרה זו, כמה גדול כוחם של נשים צדקניות, שתפילותיהן הבוקעות מעמקי לב פנימה יכולות לעזעזע אמות הסיפין! ושלעולם אין להתיימשך מן התשובה!

כי על כל פועל ה'

בביתו של הרה"ק בעל השפת אמת מגור ז"ע נשבר פעם בקבוק יקר ערך, היה זה כלי אומנות מיוחד עשוי מקריסטל, שנפל ארצה והתנפץ לרסיסים.

השפת אמת התעצב מאוד אל לבו בראותו הכלי שבור על הארץ, הוא ישב כך מהורהר בהביטו על אותם רסיסים שעה ארוכה, ונראה מאוד מודאג משבירת הכלי.

אחד מן המקורבים כראותו גודל צערו של הרבי, תמה בלבבו מדוע מצטער הרבי כל כך על כלי גשמי כזה?

בשיחתו אחר כך עם הרבי הזכיר את אותו כלי, והוסיף שלא צריך כל כך לקחת ללב הפסד הכלי, כי מקבל על עצמו להביא לבית הרבי במתנה כלי כזה בדיוק!...

גיחך הרבי ואמר, וכי מה עלתה על דעתך שעל הכלי ועל הקריסטל מצטער אני?... מה יש בו באותו 'קריסטל' שיהיה שווה חצי אנחה וצער? - אך מצטער אני על ה'מסר' שרמזו וקראו לי משמים באותה שבירה ובאותו הפסד! מן השמים אותה לי שעלי לחזור בתשובה ולתקן את מעשי, ועל כך מצטער אנכי. שהרי הורו לנו רז"ל (שבת נה, א) "שאין ייסורים בלא עוון", ועלינו להתעורר לשוב בתשובה שלמה לפני הבורא ברוך הוא.

כיוצא בדבר ארע אצל הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזבז זי"ע, שביקש פעם להגיש לפניו כוס קפה, משום מה היו הגבאים עסוקים מאוד באותו יום, והרבי המתין זמן רב ועדיין לא הגישו את הקאווע לפניו.

לפתע פרץ הרבי בבכי, המשמש המסור נבהל ונחפז לשאול מה ארע לרבי? - אמר הרבי שבוכה על כך

שעדיין לא הביאו לו את הקפה!...

וכי על כך צריך לבכות? - תמה המשמש

איך מבין! הסביר הרבי, וכי נדמה בעיניך שעל הקפה המתאחר בוכה אני?... - מן השמים רומזים לי בזה, שאינני ראוי לעשות את בקשת! דורשים כאן ממני משהו! עלי לפשפש במעשי היטב ולשוב בתשובה שלמה!

וכבר הזכרתי רבות פעמים מה שכתבו בספרים הקדושים שמדי יום ביומו שולחים מן השמים לאדם מאות ואלפי רמזים ורמזי רמזים, ללמדו הדרך הנכון במה שקורא אליו השי"ת להתקרב אליו. כי בכל מקרה ומקרה הבא לפני האדם, דבר קטן ודבר גדול, יש בו ניצוץ השגחה מיוחדת מלעילא, וקריאה שקוראים לו לעשות בו רצון קונו!

בכל דרכיך דעהו

לפני יותר משלושה עשורים היתה תקופה קשה ליושבי ארץ הקודש, כאשר מארץ בבל יצא שליט עירק באיומים קשים על ה' ועל משיחו, ואיים על כל יושבי הארץ רח"ל. התפתחה אז מלחמה קשה כנגדו [הנקראת 'מלחמת המפרץ'], ובחמתו השליך ארצה כמנין ט"ל טילי סקאד ענקיים, אשר בנסי נסים לא פגעו כמעט כלום ברחמי השי"ת וחסדיו.

באותה תקופה אחזה בהלה גדולה בכל יושבי הארץ, מחמת איומיו הרבים להשתמש גם בטילים בלתי קונבנציונליים, המפזרים חומרים מסוכנים באוויר (נשק כימי) וכיוצא בזה. - הרשויות חייבו אז את הציבור להצטייד כל תושב בערכת 'מסיכת מגן', שבעת התקפה חלילה מגינה על דרכי הנשימה וסינון האוויר וכו', וכן להכין כל אחד בביתו 'חדר אטום' המונע חדירת חומרים אלו מן האוויר.

בציבור החרדי התעוררה שאלה גדולה באותה עת, אם לציית להוראות ולגשת לתחנות החלוקה שנפתחו בכל הארץ לקחת את מסיכות המגן ולהכין 'חדר אטום', או שמא אין לציית לדברי ה'ציונים' ולהשים בה' מבטחנו, וכל אחד נהג כהוראת רבותיו.

והנה באחד מאותם ימים קשים נראה באחת מתחנות החלוקה שבירושלים משתרך בתור הארון לקבלת המסכה הרה"צ רבי יצחק דוד גוטפארב זצ"ל, מנקי הדעת שבירושלים של מעלה, הוא היה מוותיקי אנשי היישוב הישן וידוע במידת ביטחונו הגדול בהשי"ת.

יהודי שעמד שם וראה את ר' יצחק דוד נעמד בתור, התפלא מאוד ושאלו בתמיהה: ר' יצחק דוד, אין האט שוין אויך מורא? [האם גם אתה כבר מפחד מן הטיילים האלו?...] .

לא מיניה ולא מקצתיה! ענה ר' יצחק דוד, אבל מאמין אני בכל לב שבקרוב יבוא משיח צדקנו, והנני מתבייש לעמוד לפניו כך... שמא יראה בעבירות הרבים הרשומים על מצחי... לכן באתי הנה לקחת מסיכה... שאוכל לכסות את פני מפני משיח צדקנו...

המוסר השכל שלמדתי מטיב זה המעשה, יהודים רבים חשים עצמם כמו 'מחותן' עם משיח צדקנו,

שתיכף בבואו ירצו לקבל פניו, שבטוחים הם שישמח לראותם... אבל כבר נאמר על מלך המשיח (ישעיה יא, ג): "והיריחו ביראת ה', ולא למראה עיניו ישפוט, ולא למשמע אזניו יוכיח". הוא יכיר ויידע פנימיות האדם, אם יש בו יראת שמים של אמת או לא.

וגם ראינו בטיב זה המעשה, הלך מחשבתם של היראים, שבכל דבר חשבו מה זה שייך ונוגע לעבדות השם יתברך, וכששמע על 'חלוקת מסיכות' קישר זאת תיכף למסכה שיצטרך לעתיד לבוא מפני העבירות...

לאאלפלך בינה

סיפר לי שכני היקר הר"ר דוב טורק שליט"א, שבצעירותו היה אביו ר' משה משמש כריש מתיבתא באחת הישיבות, והנה אחד התלמידים נחסר כמה ימים מן הישיבה, וכשחזר סיפר שהיה חולה ושכב רתוק למיטתו. - אך בצוות הנהלת הישיבה נודע שהבחור נסע לעיר חילונית רחוקה, כדי לצפות במחזה מיוחד שבתיאטרון העירוני, ואף 'משך' עמו חבר נוסף שהצטרף אליו בנסיעתו, היה זה כמובן מחזה חילוני שכולו טרף ומלא טומאה וזוהמא ל"ע.

מתחילה רצה ר' משה להעניש את הבחור קשות, הן על עצם העוולה הנוראה שעשה בעצמו ובהכשלת תבירו עמו, והן על השקר שסיפר על מחלתו...

אך בדרכו באותו היום אל הישיבה פגש באחד מחכמי וזקני ירושלים, הלא הוא רבי מרדכי משולם הלוי זצ"ל, שעוד זכה להסתופף בצל קדשו של מו"ן הגרי"ח זוננפלד זי"ע, מרא דארעא דישראל. הוא ניגש לפניו ושאל את דעתו, כדת מה להעניש וכיצד את אותו בחור רע מעללים.

להפתעתו ענה לו ר' מרדכי משולם: וכי למה מחפש אתה תיכף במה להענישו, ובכך תפוסים כל מחשבותיך? - האם למדת עמו פעם בספר 'שערי תשובה' לרבינו יונה בחומרת עוון השקר? וכי משהו למד פעם עם הבחור בספרי המוסר, כדי להבינו ולהשכילו בחומרת מעשיו? הלא נראה שאין בחור זה מודע כלל לגודל מעשיו ותוצאותיהם!...

עשה ר' משה כעצת זקנים, ובמקום להעניש את אותו בחור, הוא קבע עמו 'חברותא' קבועה בביתו בשעות הערב, שם קירבו באהבה ולמד עמו ספרי מוסר, ובספר שערי תשובה בעון איסור שקר וכיוצא בזה. - עד שעבר אחד תוך כדי לימודם פרץ לפתע הבחור בבכי עז, כשהבין עד כמה התרחק במעשיו הנלוזים, ור' משה נצרך להרגיעו ולעודדו שעדיין אינו מאוחר, וכל עוד שהנך דולק אפשר לתקן!

סופו של אותו בחור, ששב בתשובה שלמה לפני ה', וכיום הוא תלמיד חכם מופלג וירא שמים גדול, והקים בית נאמן לתפארת בית ישראל!

למדנו אפוא, שבטרם ניגש להעניש קשות את הילד, עלינו לברר אם מודע החניך בכלל לחומר מעשהו... ובאם לאו, ניגש תחילה ללמוד עמו בספרי המוסר בגנות אותו מעשה רע שעשה, ורק אחר כך לגשת אל העונש!...

המלך! יושב על כסא רם ונישא

ונפש: "המלך!", מקבלים על עצמנו עול מלכות שמים, וממליכים את השם יתברך על כל העולם כולו. כמ"ש בפ"ק דמילתין (טז.) במהותו של יום: "אמרו לפני מלכותו שתמליכוני עליכם".

משל נאה וקולע השערה נתגו בזה בספרים הקדושים (עיי' תו"א ריש נבאים), על פי הכלל המקובל בדינו (על ברכות נח.) "מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא".

מלך בשר ודם, כאשר ירצה האיש הפשוט להיראות לפניו, לדבר עימו ולבקש מבוקשו מלפניו, הרי בודאי לא יוכל להגיע בכל עת שירצה, להיכנס בשערי ארמון ולעמוד בפתאום לפני המלך. מחמת השומרים והזקיפים הרבים המקיפים את כל השערים והדלתות, אין יוצא ואין בא, כי אם עם אישור מיוחד ורישיון כניסה.

להשגת אישור מיוחד זה יצטרך האזרח הקטן להופיע תחילה בפני הממונים, להציג את מבוקשו, ולנמק היטב את הסיבה מדוע לדעתו נצרך לדבר בעצמו עם המלך הגדול ירום הודו, שכן בכל ענין וענין העמיד סמלך שרים ממונים.

ואפילו עם השר הגדול בעצמו אינו בנקל לקבוע פגישה, מתחתיו ישנם סגנים ופקידים רבים המטפלים בכל העניינים, ולא כל אדם פשוט יכול להגיע אל השר, ובודאי שלא בנקל יעלה בידו להשיג אישור כניסה לארמון המלכות.

הממונים על סידורי הפגישות שבארמון יבחנו היטב את טיבו של האיש, את מהות הבקשה, ואת הנימוקים הנלווים באיכות המבוקש. ולאחר מבחן מדויק של כל הסיבות והצדדים, אולי ייקבעו לו תור לפגישה מלכותית לאחר כמה שבועות וחודשים.

אולם, אם בא איש ואמר, שלא בשביל בקשה אישית הנצרכת עבורו או עבור משפחתו הוא בא, כי אם יש באמתחתו 'מסר' מודיעיני חשוב, דבר סתר סודי, שהמלך נצרך ומוכרח למידע חשוב זה, שכרוכה בו הצלת המדינה כולה. הרי בודאי מחמת גודל הסודיות שבדבר וגודל נחיצותו, יכניסוהו הממונים תיכף ומיד אל המלך!

איש זה אינו בענין בקשה פרטית של אזרח פשוט, יש לו 'דבר סתר' להעביר, שהמלך בעצמו זקוק לו מאוד, ואין אפשרות לפרסם סוד כמוס זה לפקידים וממונים זוטרים. לפיכך נפתחים בפניו כל השערים כולם, והרי הוא מתקבל תיכף לפני המלך ברחמים וברצון!

כן ממש הוא בענין הנמשל, כשמגיעים אנו ביום המלכות לפני שערי שמים, וזועקים אנו בכל לב: "המלך!". אין אנו באים לבקשתנו הפרטית, כי אם 'דבר סתר' לנו אל המלך, בדבר הנוגע למלכות שמים, כביכול המלך בעצמו נצרך לנו ולהמלכתנו בהאי יומא עילאה.

כל הממונים והשרים שומרי הפתחים והשערים נסוגים אחור למשמע צעקת 'המלך!' המהדהדת מסוף העולם ועד סופו, כולם זזים הצידה ומניחים תיכף להיכנס בדבר הסוד הגדול שאנו צריכים להגיש לפני מלך מלכי המלכים.

ושם בעודנו עומדים לפני ולפנים, כבני מרון של מעלה, כל אחד ואחד בפרטות נגיש עם הסוד הגדול שבסתר לבו, לומר למלך את אשר נצרך לו לקיום המלכות, שאנו ממליכים אותו יתברך שמו מקרב לב ונפש, מקבלים עלינו עול מלכותו בלב ונפש ומאוד, ושאנו חיילים נאמנים לעשות רצונו יתברך בכל עת ובכל שעה בנאמנות אין קץ!

אין לו למלך סוד חשוב הנצרך לפניו יותר מזה, ואין לפניו שעה של קורת רוח יותר מזו, וכותב וחותם וסופר ומונה את בני אהוביו בספר חיים ברכה ושלום!

- > < -

כי אנו בניך ואתה אבינו מעשה נאה שמעתי מאחד מגדולי צדיקי הדור שלפנינו, ולענין נוכח ללמוד מתוכו טיב מוסר השכל מיוחד ליום המשפט הבא עלינו לטובה.

בעיר אחת שבמדינת הים נקרא איש יהודי לבית המשפט, הוא נחשב בעון הלבנת הון והעלמת מיסים מקופת המדינה בהיקפים גדולים מאוד. שאף אם יעלה בידו אחר השתדלויות מרובות אצל השררה להיפטר מבית האסורים, עדיין יישאר עם עונש הממון שעולה לסכום של כמה אלפים טובים, ובתוספת הקנס הצמוד יכול להגיע אף לעשרות אלפים טבין ותקילין!

היהודי הנאשם התהלך בלב נשבר ונדכה ולא ידע את נפשו, כיצד מוציא את עצמו מן הסבך הקשה. וכשהשיח את דאגתו בפני אחד מידידיו הקרובים ייעץ לו לנסוע אל אחד מן הצדיקים המפורסמים שיצא שמו בכל הארץ כפועל ישועות, ורבים וטובים נושעו אצלו.

בצר לו החליט אכן היהודי לנסוע לאותו צדיק ולבקש על נפשו, הנסיעה היתה קשה, ולאחר שטלטל עצמו בדרכים ימים ולילות הגיע למחוז חפצו, והמתין לשעת הכושר שיוכל להתקבל בקודש פנימה.

לאחר המתנה ממושכת הכניסוהו הגבאים הנאמנים אל הצדיק, שם בקודש פנימה נתקבל בשמחה ובסבר פנים יפות, ולאחר ששפך את ליבו על צרתו הקשה, נכנס הרבי עמו בדברים ושאל ממנו כמה שאלות, בעיקר על דרכי התנהגותו ברוחניות, אם מתפלל הוא בציבור שלש תפילות ביום, ואם קובע עתים לתורה, וכיוצא בזה. היהודי התפלא מעט על השאלות הללו, שלכאורה אינם מענין הצרה שבשבילה הגיע הנה, אך ענה בפורטורט על כל השאלות, ואף קיבל על עצמו לתקן את אשר צריך תיקון.

לבסוף בירכו הרבי שיצליח במשפטו וייצא זכאי, והוסיף לצוות עליו שיראה לקחת עורך דין טוב! [אגוטע אדוואקאט].

בהגיעו בחזרה לעירו החל תיכף לברר על 'עורך דין טוב' כפי שהורה לו הצדיק, ונאמר לו מפי ידידים נאמנים שבעניינים אלו של העלמת מס עורך דין פלוני הוא המומחה ביותר בתחום, וכבר יצאו כמה וכמה זכאים על ידו, ואף כי לוקח מחיר גבוה בעמלו, אין טוב ממנו בזה התחום.

נגיש היהודי אל משרדו של העורך דין המדובר, וכשהראה לפניו את תיק האשמות המוטחות נגדו, אמר העורך דין שזהו תיק חמור ביותר וקשה מאוד להוציאו זכאי בדין, לאחר שבמשך שנים 'התעלם' מתשלומי המיסים בלא שום סיבה מוצדקת, ולפי כל הסיכויים הנראים לעין עתיד הוא 'לשבת' בבית האסורים כמה שנים טובות, מלבד סכומי הענק שיטלו עליו בעונש הממון, רק נס גדול מן השמים יוכל להושיעך! - סיכם העורך דין.

יצא היהודי בלב שבור, והחל להרבות בתפילות ותחנונים לפני מלך המשפט ברוך הוא, לחלצו מן הדין הקשה התלוי ועומד כנגדו.

והנה בהגיע יום המשפט, שלח העורך דין לקרוא אליו את היהודי בדחיפות, ובהגיעו סיפר לפניו על אונס גדול שקרהו באותו יום שמחמתו לא יוכל בשום אופן להתייצב עמו ולייצגו במשפטו הקשה. הוא התנצל מאוד בפני היהודי על השינוי של הרגע האחרון, ניסיתי בכל כוחי למצוא עבורך עורך דין מומחה מחליף, שיספיק ללמוד את כל החומר שבתיק לפני המשפט, אמר העורך דין. אך לדאבונו לבי מחמת הנחיצות הגדולה והזמן הקצר ביותר, שנצרך תיכף לבוא אל בית המשפט לא עלתה בידו למצוא עבורך סניגור מומלח כראוי. - לפיכך בליט ברירה, סיים העורך דין, ניאליך להשתמש בשירותיו של אחד מן המתמחים הצעירים שבמשרדי [קולגה], אמנם עדיין אינו מחזיק בידיו תעודת עורך דין, והוא באמצע לימודיו והתמחותו. אך בתיק שלך הרי בין כך אפסו כמעט כל הסיכויים להצלחה כאשר כבר אמרתי לך, התלמיד הצעיר הזה שבמשרדי מכיר

היטב את התיק, אחר שיישבת עלי עמו כמה פעמים, ובהיותו בתחילת דרכו בודאי ינסה ככל יכולתו לסייע בעדך, והלוואי שיעלה בידו לכל הפחות להמעיט מחומרת העונשים והקנסות. היהודי עמד נדהם לנוכח המכה הקשה, אשר עכשיו בהעדר עורך דין וותיק וממלח נראתה קשה שבעתיים, אבל שום ברירה לא נותרה בפניו, הזמן שנותר היה קצר ביותר שלא ניתן למצוא מחליף בזמן קצר כזה. הוא נשא אפוא את עינו השמימה והבין שכעת כבר אינו תלוי כי אם באביו שבשמים, שרק בנס גדול יוכל להיושע מן הצרה הגדולה.

כשנכנס לבית המשפט לעריכת משפטו, נגיש אליו בהתרגשות בחור גוי צעיר מאוד, לחץ את ידו בחום, והציג את עצמו כקולגה של העורך הדין הגדול. הוא התנצל שוב על האונס הפתאומי שקרה ברגע אחרון. לפיכך במשפט זה, סיים, אשמש אני כעורך דינך! זו הפעם הראשונה בחיי שהנני מתייצב ומופיע בבית המשפט, אני מתרגש מאוד ממעמד זה, ואקווה שאוכל לעמוד במשימה הקשה!

היהודי הופתע מן הגוי הצעיר הזה, שנראה כמעט כמו ילד... והתפלא כיצד יוכל להכניס את עצמו במשפט קשה ומורכב שכזה, ובפרט שלפי התרגשותו הגדולה לא נראה שיוכל להאריך בדברי הסנוגוריה כראוי, וכבר החל הייאוש להזדחל אל לבו פנימה...

והנה הס השולך באולם, הפטיש הלם בחזקה, וכל הנוכחים קמו על רגליהם עם כניסת השופט אל האולם.

שופט זה נראה כאיש מבוגר ומנוסה שנים רבות במערכת המשפט, פניו היו חמורות סבר כשספק את כל הנוכחים במבט בוהן, ולאחר שניתנה ההוראה לשבת ביקש את התביעה לפתוח בדברים.

התובע החל בלשון נמרצת לגולל מתוך התיק את שרשרת ההאשמות, שהתפרסה על פני כמה וכמה שנים בהם ניהל היהודי את עסקיו ללא שום דיווח על רווחיו, אפילו לא 'דיווח כחב'... אמר התובע בדרך צחות, הוא פשוט התעלם לגמרי מחובות תשלום המיסים, כמי שהחוק לא מתייחס אליו כלל! משטיים התובע את דברו, והציג את כל הראיות והמסמכים הנלווים, שאל השופט את היהודי הנאשם אם יש לו עורך דין סניגור לצידו? כן, אמר האיש, והצביע על הבחור הצעיר שעימו.

כשהביט השופט אל העורך דין הצעיר חיין אליו חיוך רחב, וביקשו להתקרב אל הדוכן ולשאת את נאום הסניגוריה. - היהודי, שלא נעלם מעיניו אותו חיוך שגיוח השופט, כבר התיישב לגמרי מהצלחתו של העורך דין כאן, כאשר הבין שאף השופט בעצמו צוחק ומגחך לנוכח 'עורך דין' צעיר מתחיל שכזה...

הבחור ציץ הצעיר טיפס בהתרגשות בגרם המדרגות אל דוכן הנואמים, והחל לשאת את נאומו. השופט הגדול נראה מקשיב היטב לכל מילה ומילה, והביט בדריכות אל הנואם הצעיר. מרוב התרגשות נעצר הבחור כמה פעמים באמצע שטף דבריו, ונראה כשוכח מעט את אשר לפניו, לא אחת התבלבל בדבריו, אשר לא עלו מסודרים וברורים כלל...

ברם, דווקא השופט מצידו נראה מעודד כל העת את העורך דין הצעיר לומר את דבריו בהשקט ובבטחה, ואף שאלו בעצמו אם זו לו פעם הראשונה שהוא מופיע בבית משפט, ולנוכח תשובתו החיובית של הצעיר עודדו שלא להתירא ולומר את דבריו בבטחה. בין הדברים אף השחיל השופט לעורך דין כמה מילים בשפה אחרת שלא בשפת המדינה, שנראה שמכל הנוכחים רק העורך דין עצמו הבין אותה...

לאחר מכן החל דין ודברים בין עורכי הדין כמקובל, נציגות התביעה השיבה על דברי הסניגור ודחתה את כל טיעונו על הסף, העורך דין הצעיר לא אמר נושא וניסה שוב להילחם לטובת מרשהו, הטונים עלו מעט, והאווירה היתה מתוחה מאוד באולם המשפט.

ולפתע נשמעה הדפיקה המסיימת, השופט הוותיק הלם עם פטישו בחזקה, והס השולך בכל רחבי האולם הגדול, הכל נשאו את עיניהם אל כס המשפט, והקשיבו לגזר הדין של השופט הדגול.

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו לערכת ע"י הקוראים

מעז יצא מתוק

ערכתי קניות לשבת והוספתי מעט מוצרים לחג המתקרב ובא, הקניות לקחו כשעתיים, אחרי שהעמסתי את כל המוצרים לרכב נסעתי להתפלל ערבית.

במניין, לצידי בספסל התפלל שכן שלי, אחרי התפילה הצעתי לו טרמפ הביתה שכן מדובר בכעשר דקות הליכה, אך הוא סירב בנימוס. לשאלתי מדוע מסרב בשעה כה מאוחרת של הלילה לקבל טרמפ אמר שעליו קודם ללכת למקום אחר לאסוף שקית ורק אחרי זה הוא הולך הביתה ואין הוא רוצה להטריח אותי בסיבוב מיותר עבורי.

ברור שלא נתתי לו לצעוד רגלית והסעתי אותו לאסוף את השקית ומשם נסענו הביתה. השכן רצה גם לגמול לי טובה, אי לכך תפס כמה שקיות של הקניות מהרכב ולקחם למעלית, בדרך שמענו קול נפץ, מאחד השקיות נשמטה צנצנת דבש והתנפצה בפתח הבניין.

השכן הנחמד נלחץ ששבר את צנצנת הדבש. ניסיתי להרגיעו באמונה פשוטה שהכל לטובה ומכוון מלמעלה, הכל מושג ומדויק ללא כל ספק!! ניגשנו שנינו למלאכת הניקוי הדביק והלא נחמד, לאסוף את הדבש עם שברי הזכוכית על מנת שילדים קטנים לא יפצעו עם שחר, משימה לא פשוטה לכשעצמה...

ראיתי שהשכן עדיין מרגיש לא נעים ומצטער ולא נחה דעתו, אז סיפרתי לו מדוע זה קרה לי, לדעתי וכך סיפרתי: בסופר היה מבצע על הדבש במחיר מצחיק, המבצע היה מוגבל ליחידה אחת לאדם בקניה אחת בלבד ואני שרציתי שתי צנצנות דבש ערכתי חישוב מהיר שאני קונה כמעט באלף ₪ מוצרים וגם אילו הייתי רוכש מצרכים בחמישים ₪ הייתי יכול לרכוש דבש שבמבצע. עלה במחשבתי לחלק את החשבון לשניים, לשלם על כל הקניה חוץ מכמה פריטים ועם הפריטים הנוספים אקנה דבש נוסף.

אכן כך עשיתי. אחרי ששילמתי פעם שניה ראיתי שהקופאי לא חייב אותי על הדבש הנוסף, שאלתי אותו מדוע לא חייב אותי על הדבש, והוא התנצל ואמר שיחייב בנפרד... התעוררתי במחשבה שמשמים עיכבו את הדבש שלא יהיה בזה משום גזל אך בחרתי להתעלם מהמחשבה ומהמצפון... העברתי את הדבש לבד ועכשיו היא התנפצה על הרצפה.

כל מה שרצו זה לעורר אותי על הגזל!!! אני לא פוסק הלכה ולא אומר שזו גזילה יתכן שאני צודק, אבל בכל זאת הרגשתי שמשמים מעוררים אותי אישית בניינין הזה בפרט שקבלתי על עצמי לפני כמה חודשים לשים לב לגזל אפילו באבק גזל...

עתה ששמע את הסיפור חיך ואמר שעכשיו השבירה אפילו הפך למתוק...

בעל המעשה: ג.ה.

הפענוח לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית
פוזנן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

של אזרחים פשוטים והגונים, כן משילים ממנו את כל סממני המלכות, עד שיוצא פלוני נקי מנכסיו, ואין לו בהם הנאה של כלום!

האיש הפיקח דן הבין את אשר לפניו, והמציא לעצמו תחבולה נאה בדבר. בכל אותם השנים שישב על כסא מלכותו והרויח ביושר הון רב, העביר בחשאי כספים רבים אל מדינה אחת רחוקה. כך במשך כל השנים צבר סכומים עצומים ממה שהרויח במלכותו, ואת הכל העביר אל אותו מקום רחוק...

ואכן, עם סיום מלכותו, כשהושלך באחת מכיסאו, עזב את המדינה ונסע אל אותו מקום הרחק הרחק ממדינתו, שם חי כל ימיו בעושר גדול ומופלג מכל אשר צבר ואסף באותם שנים מועטות ששימש בכתר המלכות.

-> <-

תנו רבנן בפרקיין (ר"ה יא), בפירושו הטעם שנקרא זה החודש שלפנינו (מלכים א ה, ב) בשם: "ירח האיתנים", מחמת היותו "ירח דתקיפי במצוות!"

חודש תשרי דן מלא וגדוש הוא בברכה רבה, שפע המצוות הרבות הנוהגות בו ממלא את הנשמה בתוקף בהשפעה הרוחנית, כדי להחדיד בנו חוסן ותקיפות לכל ימות השנה.

כדרך שרמזו בו בחודש זה, (בזמירות רבינו הארי" ז"ל לליל שבת קודש): "יהא רעוא קמיא דתשרי על עמיה, דיתענג לשמיה במתיקין ודובשין". - רומז לחודש 'תשרי' שבו תשרי שכינתא קדישא על עמיה, ויורדת שכינה הקדושה לשכון בתוך בני ישראל בימים המקודשים והנעלים. הזכים ישראל קדושים להתענג בשמו יתברך במתיקין ודובשין, במתיקות ונעימות מופלאה!

החכם עיניו בראשו' לנצל את ראשית השנה 'ירח האיתנים', כאותו מלך פיקח וחכם שחסך בשנות מלכותו וצבר הון רב, שעמד לו שמור וחתום באוצרותיו לכל ימי חייו. - כן נמלא אף אנו את אוצרותינו הרוחניים בימים המקודשים הללו, לכל ימות השנה.

ועל כך דרשו דורשי רשומות (קהלת ה, יא) "מתוקה שנת העובד", תיבת 'שנת' היא מלשון 'שנה', מי שעובד טוב בראש השנה ובחודש תשרי, זוכה שתהיה לו 'שנה טובה ומתוקה'! כיצא דבר על זה הדרך, אוספים אנו וצוברים כל ימי חיינו מצוות ומעשים טובים, כדי שיהיה לנו מה לקחת עמנו לאחר מאה ועשרים, כשנצטרך לתת דין וחשבון על כל מפעלנו בעולם! [טז]

-> <-

תרועת השופר מחזירה את לב ישראל לאביהם שבשמים! בדור התקומה שלאחר השואה איבדו הורים רבים את ילדיהם מחמת צוק העיתים, לאחר שבעת כניסת הצורך באכזריות נוראה כחית טרף, טיכסו בני ישראל רחמנים בני רחמנים עצות ותחבולות שונות להצלת הילדים מזרועות הנאצים הארורים.

אחת הדרכים המבוססות יותר להצלת הילדים באותה תקופה היתה הכנסתם למנזרים שונים, והתערבותם בין הילדים הגויים. כאשר מכורח החוק הבינלאומי אין להוציא ילדים מן המנזרים הנתונים תחת חסות המנזר, בהיותו בעיניהם כמקום 'קדוש' עפרא לפומייהו, וילדים יהודים רבים ניצלו בחסות אותם מנזרים טמאים.

עם שון הקרבות ותום המלחמה נעשו ניסיונות שונים לאיתור ילדים יהודים אבודים שנעקרו מן העם היהודי בגיל רך ביותר, ובמשך השנים נשכח מהם כמעט לגמרי דברי יהדותם.

[כדוגמת עצתו הגאונתית המפורסמת של גאב"ד פובניץ 'צוק'ל, בסיבובו בין המנזרים הרבים, שבקריאתו בדם ליבו: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד!", התגופפו מיד סיבובי זאטוטי היהודים בזעקת "מאמע... מאמע!"]...

באחד המנזרים של ארץ פולין אומץ ילד יהודי תמים, שלפני המלחמה היה קשור ודבוק מאוד באביו, היתה בעיניהם אהבה ואחוה בלב ונפש. והיה אותו ילד קטן בוכה כל העת ומיילל "טאטעי! טאטעי!"... אני רוצה את אבא שלי! מדוע הוא הלך ממני? היכן אבא?

בעקבות מצבו האומלל של הילד נכנסה בו עקשנות חזקה, הוא התנגד לכל דבר, ולא הסכים עם כלום. התנגד בתוקף להכניס אף

לאחר שהארץ השופט בדבריו בהצגת כל הצדדים המשפטיים שבנידון, אמר שדווקא במשפט זה התלבט מאוד, הגם שלכאורה צדקו דברי התובע ונעשתה כאן פשיעה חמורה, מכל מקום אי אפשר לבטל את דברי הסגוריה המלומדים שנאמרו ונומקו בטוב טעם. - לפיכך, בהסתכלות בוחנת על מכלול התמונה כולה, סיים השופט, מוצא אני לנכון לזכות את הנאשם מכל וכל! לאחר הסניגוריה המופלאה ששמענו כאן אין טעם להאשימו, והרי הוא זכאי לשוב לביתו בלא שום עונש. ובלבד שלא ישוב עוד לסורו, ומכאן ואילך יקפיד על תשלום המיסים במועדם!

היהודי ששמח מאד על הזכייה המופלאה לא האמין למשמע אוזנו, כמו כל הנוכחים עמד נדהם ומשתומם לנוכח 'פסק דין' מוזר שכזה... זאת אכן כי אם נס מן השמים! סיכם היהודי לעצמו, ברכתו של הצדיק התקיימה אכן במלוואה, דוקא העורך דין החדש והבלתי מנוסה הצליח במקום שאף עורכי דין ממוחלים ומומחים לא היו מצליחים כלל!

כשיצאו מבית המשפט בשמחה, ניגש היהודי אל עורך דינו והודה לו בכל לב על הצלחתו הנפלאה. העורך דין הצעיר שהיה מופתע לא פחות ממנו על ההצלחה הגדולה, אמר ליהודי בהתרגשות:

התדע מי הוא אותו שופט שזיכה אותך בדין? - זהו סבא שלי! וכי לא הבחנת בחיך שחיך אלי ברוב אהבה כשראה אותי באולם המשפט. הסבא האהוב שלי עודד אותי מאוד בהופעתי בפעם הראשונה בבית המשפט, הוא שמח על התקדמותי המהירה בלימודים שהנה כבר מופיע אני בתור 'עורך דין'. בין הדברים שבתהליך המשפט, כשחשתי שאין בי עוד כוח להילחם, זרק לי סבא כמה מילים בשפתנו העתיקה ועודדני להמשיך בדברי הליחם ולא להרפות. ולבסוף בהקראת גזר הדין, שמבחינה משפטית לא היה בו שום סיכוי להוציאן זכאי, סידר סבא בתכמתו הגדולה ובניסיונו המומחה לסובב את אותם נימוקים שהעליתי לטובתך, והצליח להוציאן זכאי בדין! - ואת כל זאת עשה כדי לעודד אותי, ולהוכיח לי שיכול אני הצליח במקצוע, כאשר הצלחתי במשימתי הראשונה להוציאן זכאי בדין!

-> <-

בתפילה הנוראה של הימים הנוראים, הנאמרת לאחר שמונה עשרה בפתחת ארון הקודש לרווחה, צועקים אנו: "אבינו מלכנו!", לומר שזה המלך היושב עימנו למשפט 'אבינו' הוא, אין הוא שופט זר שאינו מכיר את הנאשמים ואת עורכי הדין... השופט הוא 'אבא' שלנו, ובוודאי יתחשב בבניו אהוביו. וכדרך השופט המוציא את המשפט לאור כדי לעודד ולחזק את בנו ואת נכדו, כן ינהג עמנו השי"ת בחסד וברחמים.

על כך מתפללים אנו ומבקשים: "אבינו מלכנו כתבנו בספר חיים טובים, בספר גאולה וישועה פרנסה וכלכלה וכיו"ו.

[מתוך שירת הכהן ליום הדין, שלחן חודש אלול]

-> <-

"ירח האיתנים" - דתקיפי במצוות!
באחת המדינות היה חוק המלכות לפני רבות בשנים, שמדי עשר שנים ממליכים מלך חדש, אדם פשוט דווקא שאינו ממשפחת המלוכה.

הם סברו שהנסיכים והאצילים הקרובים למלכות מלאים באינטרסים רבים, ורוצים את המלוכה בשביל טובת עצמם יותר מטובת העם. לפיכך העדיפו להעלות אזרח פשוט שיהיה נקי מכל אלו הנגיעות, ותהיה לגד עיניו אך ורק טובת העם והצלחתו. היה שם באותה מדינה איש חכם ומוצלח, שהחליט אף הוא להגיש את מועמדותו לכתר המלכות. אנסה את מזלו... הרהר האיש, וצירף כמה המלצות טובות מפי סופרים ורבנים.

מה מאוד הופתע האיש שאכן נבחר דווקא הוא מכל שלל ההצעות, כנראה שמבין כל הגויים נראה היהודי כחכם ומבין הטוב ביותר, אשר יעשה את מלאכתו נאמנה!

כשבירר המלך החדש את חוקי המלכות לאשורם, נודע לו שלאחר תום תקופת מלכותו משליכים אותו מכיסא המלכות, בלא שיוכל לקחת כלום ביזו מכל אוצרות המלוכה, ומחזירים אותו אל אזרחותו הפשוטה כפי שהיה לפני כן. ובשונה משאר מדינות העולם שמיקרים ומעורכים גם את המלכים 'לשעבר', ששימשו במלכות ושירתו את העם. הרי באותה מדינה שינו חוק זה, וכשם שממליכים עליהם מלך מן השכבה הפשוטה

טיפת אוכל אל פיו! רק דבר אחד רצה "טאטי טאטי"... כאילו שניתן היה להחזיר את המצב לקדמותו... מיום ליום הוא נעשה דל וחיוור, עצוב ומדוכא, בלילות היה מתקשה להירדם, כריותי היו ספוגות בדמעות רבות, ששפך במסתרים בשברון ליבו על אומללות מצבו וניתוקו מאביו ומאמו.

נזירות הבית האחראיות על גידולם ושמירת בריאותם של הילדים, לא מצאו שום מוצא ופתרון לחלץ את הילד מן הסבך הקשה. וכי יכולת הן להחזיר לו את אביו ואימו? שנעלמו פתאום ואינם, וכי מי יודע היכן הם, ומה עלה בגורלם?

לאחר שהחמיר המצב והתקרב לכלל סכנה, נאלצו להזמין מטעם המנזר רופא גדול ובעל שם, המיוחד לטיפול פסיכולוגי בילדים במצבים שכאלו.

הפסיכולוג המומחה נקט בתחבולה מקורית, כדי לדווב את הילד ולהוציאו מדיכאון. לאחר כמה שיחות לבביות עם הילד סיפר לו כביכול שידוע לו מקום הימצאו של אביו, "ואכן ברצוננו להזמין אותך לבקר אותך כאן במנזר! אמר הרופא, אולם בעצמך מבין אתה שאין זה ראוי שימצאך אביך במצב שכזה... בהיותך תשוש וכחוש ורזה כל כך! הוא הרי בטח יתעצב בליבו לראותך כך... לכן כדאי לך מאוד לאכול טוב כהוגן! כדי שיחזור הצבע לפנים שלך, ולא תראה כל כך קלוש וחלוש. ולאחר תקופת ההבראה כשתחזור למשקלך הנכון, או אז נוכל להזמין את אביך לכאן!"

ואכן התכסיס פעל, הילד מצא תקווה טובה לפגוש את אביו, ולאט לאט החל לאכול יותר ולעלות במשקל, כדי שייראה טוב בפני אבא!

מידי שבוע לאחר שנשקל ונבדק היה הילד שואל: "נו, כמה עליתי במשקל? האם זה מספיק? מתי יבוא כבר טאטי?" - והרופא מושך אותו עוד ועוד, תאכל עוד זה עדיין לא מספיק...

אך לאחר מחצית השנה נשבר הילד ואיבד את האיומן ברופא, הוא לא הסכים להמתין יותר. "אינני מאמין לך!" - רטן וכעס, סתם שיקרת לי, ואינך יודע כלל היכן אבי! הילד הפסיק שוב לאכול, מצבו התדרדר והוא שקע בדיכאון קשה, הרופא לא ידע את נפשו, כשנוכח שעצתו אינה מועילה יותר כלום.

יום אחד באמצעה של בדיקה שגרתית שערך הרופא בגופו של הילד, גילה לפתע על כתפו באחת הפינות איזה שהוא סימן רשום אות ברור ומוסתר... - בו ברגע שראה זאת הרופא נפל תחתיו ארצה מתעלף!

היה זה מקובל לחרוט סימנים על גופם של הילדים שנמסרו למנזרים או לגויים, כדי למוצאם בבוא העת. - והנה אותו רופא עצמו היה גם לו ילד שעשועים שנעלם לא עלינו במלחמה ועקבותיו לא נודעו, ואף הוא ביצע בילדו אותו סימן על פינת הכתף, אות זהה בדיוק לסימן זה שגילה זה עתה בילד זה!

"אולי ילד זה עצמו הוא בני האובד?" - תהה האב ונחרד. על אתר הזמין את אשתו אל המנזר, והיא אכן הכירה

תיכף ומיד את הסימן, וכשכולה סוערת ורגשת אישרה: אכן כן, זהו הבן שלנו! אין לי שום ספק בדבר, ומי יוכל להתכחש ללב של אמא!

לאחר שוידאו ההורים בבירור שהנה זהו ילדם האובד בבדיקות והתאמות נוספות, שמחו על כך מאוד. ותגדל שמחתו של הרופא פי שניים, הן בעצם מציאת הבן האובד, והן על כך שהתברר עתה שהתעלול בו נקט להצלת הילד אינו משחק שיקרי בעלמא, אלא הוא נכון וישר, ושוב יש בידו את האפשרות לרפאות ולהבריא את הילד - שהתברר עתה כבנו שלו!

הוא ניגש אפוא אל הילד בשמחה גדולה, באומרו: הנה סוף סוף מצאתי לך את אבא שלך ברוח השם!

היכן הוא? - שאל הילד ברוב התרגשות הראה נא לי אפוא טאטי שלי?

אני הוא! - קבע הרופא בנחרצות, אני הוא האבא שלך! והנה מתחיל הילד לבכות וליילל ביגונו המר: שוב משקר אתה ומהתל בי! - לפני חצי שנה סיפרת לי שידוע אתה היכן הוא אבא שלי, ושתזמין אותו לבקר כאן, עד שהתברר שהכל שקר מוחלט, לא מיניה ולא מקצתיה, והנה עתה שוב באת להתל בי שאתה בעצמך האבא שלי!... כמה אפשר להתעלל בי? אין כאן אלא בדותות בעלמא, ברצונכם שאני יאכל! אך האב מתעקש שוב ושוב, אני הוא אביך! והפעם אין זה היתול כלל, אלא אמיתי!

המצב שנוצר היה מבין ומאוד לא נעים, כאשר זה צועק בני אתה! והוא עונה לעומתו, אינך אבא שלי, ואיני בן שלך! לאחר זמן מה התעורר פתאום הילד, ואמר: אוהו! נזכרתי! ישנה אפשרות אחת שתוכיח לי שאמנם אתה הוא אבא שלי. - היה לו טאטי שלי יגון אחד נעים ומתוק במיוחד, שחדר עמוק לליבי בילדותי, וכל מי חיי מנסה אני להיזכר באותו יגון ערב, ואיני מצליח להיזכר בו בשום אופן! באם תצליח להזכיר בי את אותו יגון מוקדם, אדע שאכן אתה הוא אבי!

האב נהנה מן הרעיון המבריק, אבל מצד שני תהה, הרי יש לכל אדם שירים רבים שהוא שר ומנגן במשך ימי חייו, ומניין אוכל לדעת איזה שיר בדיוק נקלט במוחך ובלבך, ואיזה יגון הוקדם בעיניך יותר משאר הניגונים שהיית שר רבות. אמר הבן: הבה נבדוק, נסה נא להיזכר איזה שירים היית שר באותם שנים, ואולי נגיע גם אל אותו יגון מיוחד.

האב - הרופא, ניסה לאמץ את מוחו ולהיזכר באיזה שיר או ניגון טוב שהיה נוהג לזמר בצעירותו, הוא ניסה בשיר זה וניגון כזה, אך לא! הילד לא נזכר מכלום ולא הכיר שום שיר שהאב שר בפניו.

לפתע נזכר האב, שהיה לו מנהג יפה שנהג בביתו בערב שבת קודש לפני כניסת השבת, לשורר על שולחנו במנוחה ובנעימה את מגילת "שיר השירים", בהשתפכות הנפש ובהכנה רבתי לקראת שבת מלכתא. - מי יודע, הרהר האב, אולי דוקא זה הניגון שהתנגן בין קירות הבית מדי שבת

בשבתו, הוא שחדר לליבו הרך של הנער. הוא פצח אפוא את פיו, והחל לומר באותה נעימות מיוחדת של נגינת הטעמים המקודשת מסיני (מגילה ג): "שיר השירים אשר לשלמה..." (ש"ה"ש א, א).

באותו רגע פרץ הילד בבכי סוער, ובהתרגשות עזה המשיך באותה נגינה ידועה: "שקני משיקות פיהו!"... (שם ב) - אתה הוא האבא שלי!!!

ותיכף נפלו זה בזרועותיו של זה בהתרפקות רגשי אהבה גדולה ועצומה.

ומאז שב הילד אל צור מחצבת יהדותו, ולחיק משפחת אביו. הוא שב בתשובה שלמה ותיקן הכל למפרע, והלך בדרכי ישרים וטובים, לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו!

-> • <-

במשך כל ימות השנה תעינו כשה אובד, הבן התרחק מאביו הרחמן והנאמן, שכח את צור מחצבתו, והחל קורא בגעגועים אבי אבי! היכן אתה?

אך בהגיע יום הגדול והנורא של ראש השנה, בו יורד המלך להתגלות בפני בניו אוהביו, לאמר אליהם, הנה אביכם באתי לקראתכם! התקרבו נא אלי!

אבל הבנים, עדיין אינם מתקרבים, עדיין אינם מכירים בקרבתו של אביהם הרחמן.

מה עשה האב, ציוה בחכמתו לתקוע לפניו בקול שופר האהוב, זהו אילו של יצחק המריע ותוקע לפניו מדי שנה בשנה מימות עולם!

תיכף כששמעו ישראל קדושים את הקול האהוב והנחמד, שציוה אביהם להריע ולשורר בו, מכירים בו את אביהם, ומתעוררת בהם אהבת נעורים. אלו הם אכן הקולות המוכרים לנו מאביו הטוב! אכן אנו בניך ואתה אבינו!

אף לעתיד לבוא בהגיע עת קץ להוציא ולהעלות את ישראל מעמקי חשכת הגלות, שנסשקו בה שנים רבות, לא יכירו ולא יידעו את אביהם גואלם, שבא להוציאם מן הגלות הקשה. - או אז כשישמע בעולם קול התקיעה של 'שופרו של משיח', השמור ומוכן מאז ומעולם, תישמע נגינתו הנעימה והאהובה, ומאותו קול ערב יתעורר לב ונפש ישראל לשוב ולחזור אל חיק אביהם שבשמים בשמחה ובאהבה גדולה, להוציאנו מהרה מחשכה לאורה ומגלות לגאולה, אמן ואמן.

[שירת קודש בימים הנוראים, 'ללילות' קובץ 573883]

-> • <-

בעמדנו כה בפתחה של השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה, נוחיל נא בצלואת לפני אבינו שבשמים, עבור מורנו ורבינו הגה"צ שליט"א, העומד על המלאכה בתדירות בכל ימות השנה תמיד, ולמחברתו בקודש הרבנית תליט"א, אורך ימים ושנים טובות בבריות גופא ונורא מעליא, וחפץ ה' בידו יצליח לקרב לב ישראל באהבה.

הברכה אחת היא לבניו אוהביו הרבנים שליט"א, העומדים איתו עימו על מלאכת הקודש בהפצת המעיינות, לכל העומדים לימנים, לכל הקוראים הנאמנים, ולכל בית ישראל: לשנה טובה תכתבו ותחתמו לאלתר לחיים טובים ולשלום!

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לזכרה והצלחה או ליאריצייט | דתורמים להפצת העלון | לקבלת העלון במייל (דוא"ל) נא לשלוח למייל הפצו"ב

 <p>גליל 19</p>	 <p>Access Credit צ'יינג'ר סל' 02-6516090</p>	<p>לעילוי נשמת מרת אילה אהובה בת ר' יוסף ראובן יחנת הכהן ז"ל • נדבת בנה יקותיאל מנחם •</p>	<p>לע"נ רבי דוד צבי ב"ר יצחק ז"ל נתרם ע"י בנו מנחם מורדכי הי"ו</p>	<p>לע"נ הינדל בת ר' משה ירמיהו ע"ה</p>	<p>לע"נ ר' ישראל נתן נטע ב"ר דוד צבי המקן ז"ל דוד ב"ר משה ז"ל</p>
 <p>קשת הרשת 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il</p>	<p>גרפצ'יק סל: 02-5002321</p>	<p>לרפואת בועז בן מירה</p>	<p>לע"נ ר' דב ב"ר אברהם יעקב ז"ל נפטר ה' אלול</p>	<p>לע"נ שמחה בת רחל יחזקאל בן עמומה</p>	<p>לע"נ האשה מרים בת ר' דוד</p>

יור"ל ע"י קהילת יבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים | טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגונוך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173